

Wyrok z dnia 19 marca 2003 r., I CKN 104/01

Za szkodę wyrządzoną przed dniem 1 stycznia 1999 r. przez funkcjonariuszy administracji (zarządców) dróg publicznych odpowiada Skarb Państwa, a nie obecni zarządcy (jednostki samorządu terytorialnego).

Sędzia SN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

Sędzia SN Maria Grzelka

Sędzia SN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Ryszarda P. przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie P. o zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 19 marca 2003 r., kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 26 października 2000 r.

oddalił kasację.

Uzasadnienie

Kasacja Skarbu Państwa – Wojewody P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w zakresie pierwszej podstawy (art. 393¹ pkt 1 k.p.c.) wymienia naruszenie prawa materialnego, tj. przepisów art. 103 ust. 4 i 5 w związku z art. 65 i 80 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu odpowiedzialności Skarbu Państwa zamiast reprezentowanego przez właściwego wojewodę za szkodę wyrządzoną przed dniem 1 stycznia 1999 r. czynem niedozwolonym funkcjonariuszy zarządu dróg publicznych, stanowiącego wówczas państwową jednostkę organizacyjną.

Według zapatrywania wnoszącego kasację odpowiedzialność za tę szkodę ponosi w chwili orzekania jednostka samorządu terytorialnego (powiat).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do powołanych przepisów art. 103 ustawy z dnia 13 października 1998 r. zarząd drogi powiatowej lub wojewódzkiej, który przejął właściwe drogi, jest następcą prawnym dotychczasowego zarządu drogi (§ 4), a następcą prawny dotychczasowego zarządu drogi publicznej wstępuje w jego prawa i obowiązki, w szczególności wynikające z zawartych umów i porozumień oraz decyzji administracyjnych (§ 5).

Wykładni przepisu art. 103 ust. 4 i 5 dotyczy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2001 r., V CKN 1490/00 (OSNC 2001, nr 7-8, poz. 119), stwierdzający, że jest to przepis szczególny w stosunku do art. 80 ust. 1 tej ustawy. Konsekwencją tego zapatrywania było przyjęcie odpowiedzialności powiatu za szkodę wyrządzoną wskutek zaniedbania zarządcy drogi sprzed dniem 1 stycznia 1999 r., którym była państwowa jednostka organizacyjna.

Stanowisko Sądu Najwyższego było zgodne z treścią przepisu i potwierdzało praktykę sądów powszechnych polegającą na obciążaniu jednostek samorządu terytorialnego po przejściu przez nie zarządu dróg publicznych odpowiedzialnością za zobowiązania powstałe w okresie gdy własność i zarząd dróg należały do jednostek państwowych.

Praktyka ta wywołała wniosek rady jednego z powiatów o stwierdzenie o stwierdzenie niezgodności art. 103 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 5 czerwca 2001 r., K 18/00 (OTK 2001, nr 5, poz. 118) stwierdził, że kwestionowany przepis rozumiany w ten sposób, iż nie obejmuje on odpowiedzialności odszkodowawczej nowo utworzonych jednostek samorządu terytorialnego za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym przed utworzeniem tych jednostek, jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Uzasadnienie wyroku przytacza argumenty wskazujące na odmienne wnioski, odnośnie do podmiotu odpowiedzialnego za szkody wywołane czynami niedozwolonymi powstałe przed reformą z 1998 r.

Przepisów konstytucji jako dyrektywy interpretacyjnej przepisów art. 103 ust. 5 nie brał pod rozwagę skład orzekający Sądu Najwyższego rozpoznający kasację w granicach jej podstaw (art. 393¹¹ § 1 k.p.c.) w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 27 lutego 2001 r., V CKN 1490/00.

Podzielając przeto argumentację przytoczoną przez Trybunał Konstytucyjny dokonujący dla odmiennych celów, tj. zgodności (przepisów) ustawy zwykłej z konstytucją, wykładni art. 103 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym kasację nie dopatruje się jej usprawiedliwionej podstawy. Dlatego z mocy art. 393⁻¹² k.p.c. orzekł, jak w sentencji.